

УДК 336.71

Михайло Макаренко (Україна)
Яна Смолова (Україна)

JEL classification: E42, E58, E59

Михайло МАКАРЕНКО

доктор економічних наук, професор,
викладач, кафедра міжнародних економічних
відносин,
Сумський державний університет, Україна
E-mail: m.makarenko@uabs.sumdu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-6357-5317>
<http://www.researcherid.com/rid/P-3860-2014>

Яна СМОЛОВА

аспірант,
кафедра міжнародних економічних відносин,
Сумський державний університет, Україна
E-mail: yana.koriniok@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-4778-7248>

© Михайло Макаренко, Яна Смолова, 2020

Отримано: 25.01.2020 р.
Прорецензовано: 07.02.2020 р.
Рекомендовано до друку: 26.02.2020 р.
Опубліковано: 28.02.2020 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

АНАЛІЗ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ МАКРОПРУДЕНЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

АНОТАЦІЯ

Вступ. Питання захисту національної економіки від системних ризиків набуває все більшої актуальності в сучасному світі. За останні два десятиліття системні кризи, що періодично виникають на фінансових ринках, завдали значних втрат економікам багатьох країн. За їх частотою Україна належить до переліку країн-лідерів, а прямі втрати від останньої кризи 2014-2015 рр. склали близько 40% ВВП країни. Це виразилось у скороченні темпів економічного зростання та банківського кредитування. У результаті виникла необхідність включення до мандату НБУ функції із забезпечення фінансової стабільності та переходу до активних наглядових дій у фінансовій системі. У статті визначено головні цілі макропруденційної політики, відповідно до яких здійснюється впровадження регуляторних інструментів. Досліджено найбільш ефективні макропруденційні інструменти, що застосовуються в зарубіжній практиці, проаналізовано їх ступінь впровадження в Україні та ефективність функціонування. Розглянуті потенційні переваги інструментів, які доцільно запровадити в найближчій перспективі в рамках макропруденційного регулювання.

Мета. Метою статті є дослідження теоретичних та практичних аспектів впровадження макропруденційних інструментів в Україні.

Метод (методологія). При написанні статті використовувались загальнонаукові та спеціальні методи досліджень, зокрема, логічне узагальнення – при характеристиці макропруденційної політики, виявленні її цілей та інструментів, компаративний аналіз – при зіставленні практики застосування макропруденційних інструментів в Україні та за кордоном, визначенні переваг окремих інструментів, метод систематизації – при групуванні досліджуваних інструментів за певними критеріями.

Результати. За результатами проведеного дослідження сформульовано висновки та рекомендації щодо прискорення процесу впровадження інструментів макропруденційної політики, передбачених в положеннях Базеля III, зосередивши увагу на тих засобах, що НБУ має в своєму арсеналі інструментів з регулювання фінансової стабільності. Визначено можливі труднощі для банківської системи, пов'язані з підвищенням вимог до капіталу.

Макаренко М., Смолова Я. Аналіз інструментальної забезпеченості макропруденційної політики в Україні. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 1. Частина 2. С. 83-90.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.01.02.083>

Ключові слова: макропруденційна політика; макропруденційні інструменти; системний фінансовий ризик; нормативи ліквідності; буфери капіталу; стрес-тестування; довгострокове фінансування.

UDC 336.71

JEL classification: E42, E58, E59

Mykhailo MAKARENKO

*Doctor of Sciences (Economics),
Professor,
Lecturer,
Department of International Economic Relations,
Sumy State University, Ukraine
E-mail: m.makarenko@uabs.sumdu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-6357-5317>
<http://www.researcherid.com/rid/P-3860-2014>*

Yana SMOLOVA

*PhD Student,
Department of International Economic Relations,
Sumy State University, Ukraine
E-mail: yana.koriniok@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-4778-7248>*

© Mykhailo Makarenko, Yana Smolova, 2020

Received: 25.01.2020

Revised: 07.02.2020

Accepted: 26.02.2020

Online publication date: 28.02.2020

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

**Mykhailo Makarenko (Ukraine)
Yana Smolova (Ukraine)**

ANALYSIS OF INSTRUMENTAL SECURITY OF MACROPRUDENTIAL POLICY IN UKRAINE

ABSTRACT

Introduction. The issue of protecting the national economy from systemic risks is burning nowadays. Over the past two decades, systemic crises that periodically occur in financial markets have caused significant losses to the economies of many countries. And Ukraine is not an exception. Its losses from the last crisis of 2014-2015 amounted to about 40% of GDP. It has reflected in reduction of economic growth and bank lending. As a result, the function of ensuring financial stability has been included in the NBU's mandate.

In the article the main objectives of macroprudential policy for the implementation of regulatory instruments have been identified. The most effective macroprudential instruments used in foreign practice have been studied. The degree of its implementation and efficiency in Ukraine has been analyzed. The potential benefits of macroprudential tools that are going to be implemented in the near future have been considered.

Purpose. The purpose of the article is to study theoretical and practical aspects of macroprudential instruments implementation in Ukraine.

Method (methodology). In the article the general and special research methods were used, in particular, logical generalization – in characterizing macroprudential policy, identifying its goals and tools, comparative analysis – in comparing the practice of macroprudential instruments in Ukraine and abroad, determining the benefits of tools, systematization – while grouping the tools according to certain criteria.

Results. Based on the results of the study, conclusions and recommendations were formulated. In particular, the need to accelerate the process of implementing macroprudential instruments, focusing on the tools that NBU already has in its arsenal, was considered. Possible difficulties for the banking system caused by capital requirements increase have been identified.

Makarenko M., Smolova Y. (2020). Analysis of instrumental security of macroprudential policy in Ukraine. *Economic analysis*, 30 (1, Part 2), 83-90.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.01.02.083>

Keywords: macroprudential policy; macroprudential instruments; systemic financial risk; liquidity ratios; capital buffers; stress testing; long-term financing.

Вступ

Низка структурних дисбалансів, що склались у вітчизняній економіці в період фінансової нестабільності 2008-2009 та 2014-2015 рр., за своїми характеристиками була ідентифікована як системні ризики. Натомість чинна монетарна та мікропруденційна політика продемонстрували нездатність стримати такого роду ризики та забезпечити стабільність країни в макроекономічному вимірі. У той час, як більшість країн, зробивши висновки після світової фінансової кризи 2008 р., почали активно запроваджувати макропруденційну політику, спрямовану на стримування системних ризиків та забезпечення фінансової стабільності, Україна не приділила даній політиці належної уваги та відклала її імплементацію на невизначений час. Це призвело до того, що через відсутність адекватних контрциклічних інструментів, вітчизняна економіка постраждала від системної фінансової нестабільності протягом 2014-2015 рр., яка до того ж супроводжувалася глибокими викривленнями в інституційній структурі. Це в результаті прискорило впровадження в практику антикризового регулювання таких необхідних макропруденційних інструментів.

Мета та завдання статті

Метою статті є дослідження теоретичних та практичних аспектів впровадження макропруденційних інструментів в Україні. Для досягнення зазначеної мети були поставлені наступні завдання:

- огляд цілей макропруденційної політики, на які спрямовуються її інструменти;
- дослідження сутності та функціонального призначення впроваджуваних макропруденційних інструментів;
- аналіз цільових значень та алгоритму розрахунку макропруденційних нормативів;
- ідентифікація переваг та можливих загроз при використанні досліджуваних інструментів.

Виклад основного матеріалу дослідження

Основним провідником макропруденційної політики в Україні, як і в більшості країн, виступає центральний банк. У питаннях розробки та реалізації політики Національний банк дотримується рекомендацій, запропонованих Європейською радою з системних ризиків (European Systemic Risk Board). Враховуючи рекомендації ESRB та особливості вітчизняної фінансової системи, НБУ визначив шість цілей, на які направлена макропруденційна політика, а саме:

1. Попередження надмірного збільшення кредитування.
2. Попередження дефіциту ліквідності.

3. Мінімізація впливу викривлених стимулів.
4. Зменшення концентрації ризиків.
5. Забезпечення стійкості інститутів фінансової інфраструктури.
6. Зменшення доларизації фінансового сектору [1, с. 6].

Перші п'ять із зазначених цілей належать до базових проміжних цілей. А от шоста, зменшення доларизації фінансового сектору, була запропонована НБУ з урахуванням сьогоденних викликів української економіки. Для досягнення зазначених цілей уповноважені органи використовують макропруденційні інструменти.

Використання окремих інструментів макропруденційної політики в Україні бере початок ще з 2000-х років, з моменту прийняття економічних нормативів щодо діяльності комерційних банків (введення регулятивного капіталу згідно Базеля I). Відповідно до рекомендації МВФ на щоквартальній основі повинні були розраховуватися індикатори фінансової стійкості. Однак, як показала практика, наведені інструменти є недостатньо ефективними для забезпечення макрофінансової стабільності, адже попередити кризу 2008-2009 рр. вони не змогли [2, с. 40].

Нинішня виголошена політика НБУ направлена на впровадження дієвих інструментів в контексті реалізації ефективного макропруденційного регулювання, оскільки, на практиці, виконання окремими фінансовими установами базових нормативів ліквідності та капіталу замало для мінімізації системних ризиків.

У таблиці 1 приведені найпоширеніші та найбільш ефективні інструменти макропруденційної політики, що використовуються в зарубіжній практиці, визначено їх статус реалізації в Україні. Нижче розглянемо дані інструменти більш детально.

Базові нормативи достатності капіталу ґрунтуються на положеннях Базеля I, є ключовими інструментами в регулюванні економічної діяльності банків та застосовуються в Україні з початку 2000-х рр. Дані нормативи свідчать про спроможність банку своєчасно та в повній мірі погашати свої зобов'язання. Відстеження нормативів достатності капіталу проводиться НБУ на щомісячній основі.

Важливим кроком на шляху реалізації ефективної макропруденційної політики стало запровадження нового загальноприйнятого в світі нормативу для короткострокової ліквідності LCR (Liquidity Coverage Ratio), який вже використовується в 45 країнах світу. Даний коефіцієнт показує частку ліквідних активів банку від необхідної суми для покриття понаднормового відтоку грошових засобів протягом 30 днів під час кризових явищ. Показник LCR ґрунтується на

Таблиця 1. Інструменти макропруденційної політики і статус їх використання в Україні (авторська розробка)

Вид інструменту	Статус використання в Україні		
	Так	Ні	Частково
Інструменти капіталу			
Нормативи достатності капіталу	+		
Обмеження на відкриті валютні позиції	+		
Контрциклічні буфери			+
Буфери ліквідності		+	
Додаткові вимоги капіталу для фінансових інститутів, що належать до системно важливих	+		
Інструменти ліквідності			
LCR	+		
NSFR		+	
Інші інструменти			
Коефіцієнти DTI			+
Коефіцієнти LTV			+
Стрес-тестування	+		

Впровадження на практиці нормативу LCR бере початок в Україні із грудня 2018 р. А підготовчий процес до його впровадження розпочався ще в 2016 р. З метою вивчення міжнародного досвіду та розробки концепції розрахунку даного нормативу для України проводилися консультації з експертами центральних банків Німеччини, Грузії, Білорусі, Польщі, а також Базельського комітету та Світового банку.

Для розрахунку коефіцієнта LCR використовується наступна формула:

$$LCR = \frac{ВЛА}{ЧВ} \geq 100\% \quad (1)$$

де:

ВЛА – високоякісні ліквідні активи;

ЧВ – чистий відтік грошових активів протягом 30 днів [4].

Згідно з положеннями Базеля III залежно від ступеня ліквідності високоліквідні активи прийнято розподіляти на три рівні. Однак в Україні подібна практика не знайшла фактичного застосування. Це зумовлено тим, що за рахунок недостатньо розвинутого ринку цінних паперів, список активів, які можна зарахувати до високоліквідних, є досить обмеженим. В свою чергу, НБУ визначив список активів за національною та іноземною валютою, що належать до категорії високоліквідних (табл. 2).

Таблиця 2. Перелік високоліквідних активів в національній та іноземній валюті [4]

Високоліквідні активи в національній валюті	Високоліквідні активи в іноземній валюті
Готівка	Готівка
Депозити розміщені в НБУ	Депозити розміщені в НБУ
ОВДП номіновані в національній валюті	ОВДП номіновані в іноземній валюті з терміном погашення до 30 днів
ОВДП в іноземній валюті з терміном погашення більше 30 днів	ОЗДП
Кошти на коррахунку в НБУ	Кошти на коррахунках в банках, рейтинг яких не нижче інвестиційного класу
Боргові цінні папери МБРР	Боргові цінні папери МБРР
Депозитні сертифікати	Боргові цінні папери держорганів країн G-7 з рейтингом не нижче AA-/Aa3

Починаючи з 1 грудня 2018 р. НБУ зобов'язав банки щоденно розраховувати показник короткострокового покриття ліквідності у вигляді середньоарифметичної 30-денної ковзної величини та надавати дані до НБУ в щомісячному звіті. Значення LCR за усіма валютами було початково встановлено на рівні 80%. А до кінця 2019 р. його

збільшили до рівня 100%, що відповідає рекомендованим нормам ЄС. Проте, пізніше НБУ повідомив, що банки не зобов'язані дотримуватися значення LCR за іноземними валютами на рівні 100%.

В результаті введення нормативу LCR, в 2019 р. НБУ відмінив використовувані раніше нормативи

миттєвої ліквідності (H4) та поточної ліквідності (H5).

Наприкінці 2018 р. НБУ опублікував дозвіл враховувати при розрахунку LCR залишки в іноземній валюті відкриті на рахунках НОСТРО в українських банках у складі ВЛА. Дане пом'якшення носить тимчасовий характер і скористатись ним банки можуть до 1 січня 2021 р., за умови виконання нормативу ліквідності [5].

В свою чергу, введення зазначеного пом'якшення вимагає, щоб інформація про виконання LCR знаходилася у відкритому доступі. Тож, було заплановано, що з початку 2019 р. НБУ щомісяця буде публікувати необхідні статистичні дані за окремими банками. Однак, НБУ не виконав дану вимогу. За весь період дії пом'якшення НБУ лише раз надав інформацію про невиконання нормативу LCR десятьма банками.

Загалом, введення LCR є важливим кроком для переходу на новий, більш ефективний механізм управління в банках ризиками, пов'язаними з ліквідністю. Адже він допоможе банкам накопичити додатковий запас міцності для протистояння відтоку капіталу та забезпечити безперерйну їх діяльність, зокрема це стосується кредитування. Оскільки норматив LCR має на меті забезпечення комерційних банків необтяженими ВЛА в розмірі 25% від можливих відтоків, 50% з яких повинні бути направлені на їх покриття, а інші

50% дозволяється направляти на нове кредитування [6, ст. 640].

Важливим кроком до забезпечення банків довгостроковою ліквідністю стало введення нового макропруденційного нормативу – NSFR (Net Stable Funding Ratio), що передбачений в рекомендаційних положеннях Базеля III та впроваджений НБУ з 3 лютого 2020 р.

Коефіцієнт NSFR визначає мінімально необхідний рівень ліквідності банку на період 1 року та розраховується за наступною формулою:

$$NSFR = \frac{\text{Обсяг наявного стабільного фондування}}{\text{Обсяг необхідного стабільного фондування}} \geq 100\% \quad (2)$$

Його основна мета полягає в створенні передумов для залучення довгострокових депозитів, зменшуючи при цьому залежність банків від короткострокового фінансування.

З метою визначення потреби в забезпеченні зі стабільних джерел фондування, при розрахунку NSFR за окремими категоріями банківських активів та пасивів встановлені відповідні питомі ваги. Наприклад, коли банк спрямований на довгострокове кредитування, то використовується підвищений коефіцієнт, оскільки він має більшу потребу стабільного фондування. Більш детально розмір коригуючих коефіцієнтів для розрахунку NSFR за активами та пасивами банку наведений в табл. 3 [7].

Таблиця 3. Коригуючі коефіцієнти для розрахунку NSFR за активами та пасивами банку [7]

	Розмір коригуючого коефіцієнта
Активи	
Готівка та державні облігації	Від 0% до 5%
Корпоративні боргові ЦП	15%
Депозити для оперативних цілей, розміщені в інших фінансових установах	50%
Кредити банкам-кореспондентам	50%
Іпотечні кредити	65%
Необоротні ЦП	85%
Роздрібні кредити	85%
Інші активи	100%
Пасиви	
Фінансування від ЄЦБ	0%
Повне незабезпечене фінансування	50%
Роздрібні депозити, що мають бути погашені протягом не більше 1 року	90-95%
Капітал 1 рівня	100%

Використання коригуючих коефіцієнтів дає можливість для порівняння показників терміновості банківських активів і пасивів.

Банки будуть зобов'язані виконувати норматив NSFR за валютами в цілому, а також здійснювати його розрахунок і моніторинг окремо по

національній та по іноземних валютах. З серпня 2020 року планується проведення тестових розрахунків, які допоможуть визначити початковий рівень NSFR та його перехідний період. А вже з початку 2021р. NSFR набуде статусу обов'язкового нормативу до виконання. За рекомендаціями

Базеля III мінімальний норматив NSFR повинен становити для банків не менше 100% [6, с. 636].

На 2020 рік було заплановано запровадження низки нових макропруденційних інструментів. Проте кризові явища, пов'язані з пандемією коронавірусу, змусили деякі з них відкласти на майбутнє. Зокрема, це стосується буферів капіталу, спрямованих на формування запасу капіталу банками під час економічного зростання для компенсації імовірних втрат та підтримку кредитування в період спаду. Так, заплановані до введення на початок 2020 р. буфер консервації капіталу та системного ризику, були в результаті відстрочені НБУ на невизначений період. Раніше передбачалося запровадження наступних їх нормативів:

- буфер консервації капіталу банки повинні були почати поетапно формувати з початку 2020 р. в розмірі 0,625% від основного капіталу з поступовим його збільшенням до 2023 р. до рівня 2,5%;
- розмір буферу системної важливості повинен визначатися в залежності від рівня системної важливості банку. Даний норматив мав почати діяти з 2021 р., до якого системним банкам необхідно було накопичити визначений для них запас капіталу [8].

Станом на березень 2020 р. рішенням Правління НБУ визначено наступні розміри буферу для трьох рівнів системно важливих банків, а саме:

1. 1% від суми основного капіталу для таких банків, як УкрСиббанк, Альфа Банк, ТАС банк, Кредобанк, А-Банк, ОТП Банк, Райффайзен Банк Аваль, Банк «Південний», ПУМБ.

2. 1,5% для другого рівня банків за системною важливістю – Ощадбанк, Укрексімбанк, Укргазбанк.

3. 2% для ПриватБанку [9].

Попри тимчасову відстрочку до виконання вимог щодо буферів капіталу, НБУ рекомендує банкам підтримувати рівень наявного запасу капіталу для збереження стабільності.

Окрім буферу системної важливості, до діяльності перелічених банків також застосовуються й інші додаткові вимоги. По-перше, це жорсткіший норматив стосовно максимального кредитного ризику на одного контрагента (Н7) – максимально 20%. У порівнянні з усіма іншими, не системними банками, даний норматив перебуває на рівні 25%. По-друге, з метою швидкої стабілізації системних банків в кризових умовах вони мусять розробити чіткий план дій для відновлення їх діяльності, що має відповідати всім вимогам НБУ.

Значущими інструментами для протидії циклічності та забезпечення стійкості фінансових установ є наступні коефіцієнти: максимальні ліміти на співвідношення суми кредиту до вартості забезпечення (loan-to-value (LTV)) та максимальні ліміти на співвідношення суми боргу до доходу

(debt-to-value (DTI)).

Використання в Україні коефіцієнтів LTV та DTI не регламентоване на законодавчому рівні та не належить до обов'язкових для виконання вимог для фінансово-кредитних установ. Проте, все ж на практиці комерційні банки їх використовують як додаткову гарантію кредиторів. Зважаючи на те, що нормативних значень для даних коефіцієнтів в Україні не існує, банки самостійно визначають їх рівень залежно від форми та виду кредиту, терміну та цілей його надання тощо. Варто зазначити, що використання даних інструментів в найближчі роки як жорсткого обмеження для банків не передбачається, однак можливим є затвердження їх нормативних значень у складі рекомендацій НБУ щодо макропруденційного регулювання.

До найбільш вагомих та ефективних макропруденційних інструментів варто віднести стрес-тестування. Адже воно допомагає робити прогнози та здійснювати контроль щодо потенційно важливих елементів фінансової системи [10]. Перша хвиля стрес-тестування вітчизняних банків була проведена ще в 2014 р. А з 2018 р. НБУ розпочав щорічне проведення стрес-тестування в комплексі заходів для оцінки стійкості найбільших банків. В результаті проведення такого тестування здійснюється оцінка фінансових показників та визначається рівень капіталу, необхідного для підтримання стійкості банку протягом найближчих трьох років в умовах макроекономічної нестабільності. Отримані результати НБУ публікує наприкінці року у Звіті про стрес-тестування банків. Так, у 2019 р. стрес-тестування було проведено для 29 банків, на які припадає 90% усіх банківських активів [11].

На 2020 р. заплановано провести стрес-тестування лише для 16 банків, які акумулюють 44% активів. Спочатку їх кількість становила 25 одиниць банківських установ, які відповідали тим критеріям, що й у минулому році, а саме: обсяг зважених на ризик активів, кредитів та депозитів фізичних осіб. Однак, згодом було ухвалено рішення виключити с даного переліку банки, які за результатами проведеного тестування два попередні роки поспіль не мали потреби в додатковому капіталі. Проте від проходження оцінки якості активів вони не звільнені. Дане рішення відповідає принципам ризик-орієнтованого нагляду центрального банку [12].

З метою зниження доларизації фінансового сектору з 2009 р. в Україні діє заборона надання домогосподарствам валютних кредитів та встановлені ліміти на відкриті валютні позиції, вони не повинні перевищувати 5% від регулятивного капіталу банку. Уведений в дію з 07.02.2019 р. Закон України «Про валюту і валютні операції» значно лібералізував систему валютного регулювання, між тим залишивши в силі згадане

Висновки та перспективи подальших розвідок

В результаті проведеного дослідження, варто зробити висновок, що в Україні на сьогоднішній день питання впровадження макропруденційних інструментів приділяється значна увага, а зроблені кроки в даному напрямку є достатньо ефективними. Широкий спектр впроваджених макропруденційних інструментів дозволить досягти позитивних змін в напрямку фінансової стабільності. На особливу увагу заслуговують нормативи LCR та NSFR, які сприятимуть переходу

від контролю короткострокового до нагляду за довгостроковим фінансуванням.

В свою чергу, поширення макропруденційних інструментів може спричинити тимчасові труднощі, пов'язані із збільшенням вимог до капіталу та, як наслідок, більшої потреби банків в додаткових фінансових ресурсах. Тож, важливою темою для подальших досліджень в найближчий час буде визначення для банків додаткових джерел фінансових ресурсів в контексті виконання чинних макропруденційних вимог.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегія макропруденційної політики. URL: <https://old.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=83019081>.
2. Міщенко В. І., Бауман О. С. Система інструментів макропруденційного регулювання та їх використання в Україні. *Наукові праці НДФІ*. 2016. № 4 С. 34-45.
3. Q&A про запровадження нового нормативу короткострокової ліквідності банків LCR. Національний Банк України. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=64531875&cat_id=64591009.
4. Рішення Правління НБУ № 101-рш «Про схвалення Методики розрахунку коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR)» від 15 лютого 2018 року. URL: <https://bank.gov.ua/document/download?docId=64531891>.
5. Національний банк надав можливість банкам враховувати у складі високоліквідних активів залишки на НОСТРО рахунках в іноземній валюті в інших банках України. URL: <https://nabu.ua/ua/natsionalniy-bank-nadav-mozhlyvist-bankam.html>.
6. Еркес О. Є., Гордієнко Т. М. Нові нормативи ліквідності в системі ризик-орієнтованого нагляду за діяльністю банків України. *Економіка і суспільство*. 2019. № 20. С. 635-642.
7. Basel Committee on Banking Supervision, Basel III: The Net Stable Funding Ratio. URL: <https://www.bis.org/publ/bcbs271.pdf>.
8. Нацбанк отложил новое требование к капиталу банков. URL: <https://minfin.com.ua/2020/03/25/42422797/>.
9. Національний банк оновив перелік системно важливих банків. URL: <https://bank.gov.ua/news/all/natsionalniy-bank-onoviv-perelik-sistemno-vajlivih-bankiv>.
10. FSB, IMF, BIS (2011). Macroprudential Policy Tools and Frameworks (Progress Report to G20). URL: <https://www.imf.org/external/np/g20/pdf/102711.pdf>.
11. Звіт про стрес-тестування банків у 2019 році / Національний Банк України. URL: <https://bank.gov.ua/files/oALUrXBwHLWrwmD>.
12. У 2020 році стрес-тестування проходили 16 банків. URL: <https://bank.gov.ua/news/all/u-2020-rotsi-stres-testuvannya-prohoditumut-16-bankiv>.

REFERENCES

1. *Strategiya makroprudencijnoy politiki*. (2018). Retrieved from: <https://old.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=83019081> [in Ukrainian].
2. Mishenko, V. I., & Bauman, O. S. (2016). Sistema instrumentiv makroprudencijnogo reguluvannya ta yih vikoristannya v Ukraini. *Naukovi praci NDFI*, 4, 34-45 [in Ukrainian].
3. Q&A pro zaprovadzhennya novogo normativu korotkostrokovoyi likvidnosti bankiv LCR. Nacionalnij Bank Ukraini. (2018). Retrieved from: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=64531875&cat_id=64591009 [in Ukrainian].
4. Rishennya Pravlinnya NBU № 101-rsh «Pro shvalennya Metodiki rozrahunku koeficiyenta pokrittya likvidnistyu (LCR)» vid 15 lyutogo 2018 roku. (2018). Retrieved from: <https://bank.gov.ua/document/download?docId=64531891> [in Ukrainian].
5. Nacionalnij bank nadav mozhlyvist bankam vrahovuvati u skladi visokolikvidnih aktiviv zalishki na NOSTRO rahunkah v inozemnij valyuti v inshih bankah Ukraini. (2018). Retrieved from: <https://nabu.ua/ua/natsionalniy-bank-nadav-mozhlyvist-bankam.html> [in Ukrainian].
6. Erkes, O. Ye., & Gordiyenko, T. M. (2019). Novi normativi likvidnosti v sistemi rizik-orijentovanogo naglyadu za diyalnistyu bankiv Ukraini. *Ekonomika i suspilstvo*, 20, 635-642 [in Ukrainian].
7. Basel Committee on Banking Supervision, Basel III: The Net Stable Funding Ratio. (2014). Retrieved from: <https://www.bis.org/publ/bcbs271.pdf> [in Ukrainian].
8. Nacbank otlozhl novye trebovaniya k kapitalu bankov. (2020). Retrieved from: <https://minfin.com.ua/2020/03/25/42422797/> [in Russian].

www.econa.org.ua

9. Nacionalnij bank onoviv perelik sistemno vazhlivih bankiv. (2020). Retrieved from: <https://bank.gov.ua/news/all/natsionalnij-bank-onoviv-perelik-sistemno-vajlivih-bankiv> [in Ukrainian].
10. FSB, IMF, BIS (2011). Macroprudential Policy Tools and Frameworks (Progress Report to G20). Retrieved from: <https://www.imf.org/external/np/g20/pdf/102711.pdf> [in Ukrainian].
11. Zvit pro stres-testuvannya bankiv u 2019 roci / Nacionalnij bank Ukraini. (2019). Retrieved from: <https://bank.gov.ua/files/oALUrXBwHLWrwmd> [in Ukrainian].
12. U 2020 roci stres-testuvannya prohodontimut 16 bankiv. (2020). Retrieved from: <https://bank.gov.ua/news/all/u-2020-rotsi-stres-testuvannya-prohodontimut-16-bankiv> [in Ukrainian].